

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

Aan:

- de leden-waterschappen;
- de leden van de Uniecommissie waterketens en emissies (CWE)

datum	ons kenmerk	contactpersoon
28 november 2022	120681 EL	M.J.A. van der Werf
betreft	uw kenmerk	e-mail
Stand van zaken Nationale Rioolwater Surveillance (NRS)	-	mwerf@uvw.nl

Geachte leden-waterschappen en CWE-leden,

Met deze brief wil ik u informeren over de stand van zaken en de financiële afwikkeling met betrekking tot de nationale Rioolwatersurveillance. Het monitoringssysteem, rioolwater 5x per week bemonsteren om 4 goede monsters per week te kunnen analyseren op het Corona virus, werkt nog steeds heel goed. Het is op dit moment het enige betrouwbare instrument dat het ministerie van VWS heeft om de ontwikkeling van het virus in de gaten te houden.

Stand van zaken financiële afwikkeling

Verantwoording 2021

Op basis van de opgestelde factsheets bij de bestuursovereenkomst zijn de waterschappen in staat gesteld om een voorschot in rekening te brengen bij de Unie. Uitgangspunt is dat de gemaakte kosten worden vergoed en dat er BTW moet worden afgedragen.

Dit voorjaar hebben alle waterschappen een verantwoording opgesteld over de gemaakte kosten die gepaard gaan met de metingen in 2021. Deze verantwoordingen zijn beoordeeld, geconsolideerd en aangeboden bij het ministerie van VWS. De verwachting is dat financiële afwikkeling over 2021 in november 2022 kan worden afgesloten.

Er worden daarna vaststellingbrieven richting de waterschappen opgesteld, die na de vaststelling vanuit VWS, verzonden kunnen worden. Op grond van deze vaststelling kan het waterschap een eindfactuur over 2021 indienen, rekening houdende met BTW. Als een waterschap een voorschot (op basis van 7 maal meten per week) in rekening heeft gebracht zal deze eindfactuur hiermee moeten worden verrekend.

Verantwoording en route facturatie 2022

In 2021 is besloten dat 4 goede monsters per week voldoende zijn om het virus goed te volgen. Hiervoor is de begroting voor 2022 aangepast naar gemiddeld 5,5 maal per week bemonsteren (om 4 goede monsters te kunnen krijgen) en de prijs per monster iets opgehoogd naar 100 euro per monster.

Sinds het begin van 2022 is de Unie in gesprek geweest met het ministerie van VWS. Onderwerp was de bevoorschotting van de Covid-metingen. Het ministerie heeft vanuit ADR (Auditdienst Rijk) te horen gekregen dat de betaling van de 15 miljoen voor 2021 aan de Unie als onrechtmatig is bestempeld en dat deze manier van werken voor 2022 en erna niet meer mogelijk is. Het valt nu nog onder een uitzonderingsclausule. De reden van de onrechtmatigheid is omdat de Unie geen overheidspartij is, maar een vereniging. Er zijn meerdere alternatieve scenario's uitgewerkt en voorgelegd, waarbij er uiteindelijk slechts één route overblijft om te zorgen dat de waterschappen het geld vanuit VWS kunnen ontvangen. Die route is dat er een directe geldstroom ontstaat tussen het ministerie en het waterschap.

De rol van de Unie blijft op veel punten gelijk en zal de coördinerende taak blijven vervullen (verantwoording en begroting) en het aanspreekpunt voor het RIVM en VWS blijven namens de waterschappen. Dat de Unie er als kassier tussenuit gaat vergt wel een aanpassing op het bestuursakkoord (via een addendum). Het aangepaste akkoord met addendum zal getekend moeten worden door alle waterschappen, de minister en het RIVM. ligt nu ter ondertekening bij de Minister van VWS, daarna wordt deze naar de waterschappen ter ondertekening gestuurd.

Na het tekenen van de Minister van VWS kan er overgegaan worden tot uitkering van het geld voor 2022. Verwacht wordt dat dit in december kan gebeuren. Ook voor 2022 zou dit plaats vinden op basis van de eerder ingediende begroting 2022. We stellen echter voor om dit, vanwege het late tijdstip, op werkelijk gemaakte kosten te doen.

Afspraken over 2023 en verder

De inzet is om voor 1 februari 2023 duidelijkheid te hebben over de financiële afwikkeling over 2023, waarbij ook een aangepaste prijs per monster, vanwege de huidige inflatie, zal worden meegenomen. Daarnaast zullen er aanvullende afspraken worden gemaakt over de onderbouwing van de verantwoordingen. Ook op dit punt heeft de ADR aanbevelingen gedaan richting het ministerie.

De bestuursovereenkomst gaat over 5 jaar met 3 jaar gegarandeerde financiering van max. 15 miljoen per jaar. VWS heeft het RIVM advies gevraagd welke surveillancesystemen nodig zijn voor het volgen van diverse infectieziekten en pandemisch paraat te zijn. Dit advies wordt eind 2022/begin 2023 verwacht. Op basis hiervan zal VWS beslissen hoe verder te gaan met de Nationale Rioolwatersurveillance in 2024 en 2025 (looptijd van bestuursovereenkomst), maar mogelijk ook verder in de toekomst.

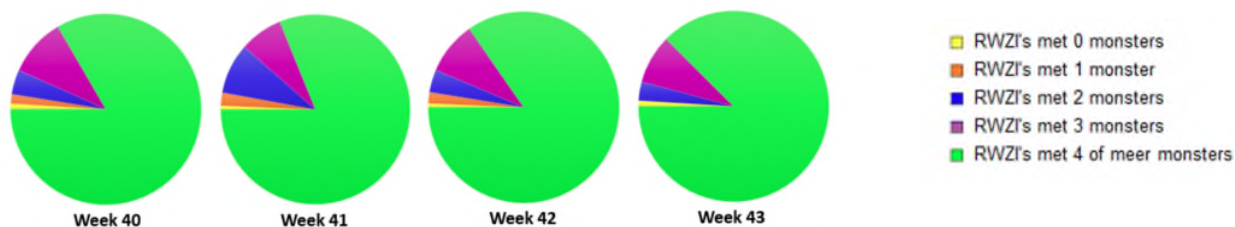
In de stuurgroep van de Nationale rioolwater surveillance (NRS) zal dit ook worden aangekaart, aangezien er veel mensen zijn aangenomen op tijdelijke contracten en er duidelijkheid moet komen over hoe VWS het vervolg ziet. De verwachting is dat VWS en het RIVM door willen gaan met dit programma (met ook aanvullende parameters), maar in een lagere frequentie en mogelijk ook op minder RWZI's.

Stand van zaken NRS

VWS en het RIVM geven aan dat de NRS voor SARS-CoV-2 is een goed instrument voor monitoring en surveillance t.o.v. andere instrumenten. Dit speelt met name in periodes waarin de testbereidheid laag is. Dit instrument willen ze ook na 2023 inzetten voor monitoring en surveillance, zowel voor SARS-CoV-2 als andere parameters.

Coronametingen

Het systeem werkt en de importantie van de rioolwatermonitoring neemt toe. De rioolwaterdata zijn te zien op het coronadashboard en worden actief gebruikt door VWS voor het voeren coronabeleid. Het gaat goed met de bemonsteringen. Aantallen monster vallen binnen geaccepteerde foutmarge. Ook al zijn er wat problemen geweest met storingen in kasten en aanpassingen van de aansturing. Hieronder de laatste resultaten.

Wekelijks worden de bovenstaande resultaten van de bemonsteringen naar de waterschappen en de waterlaboratoria verstuurd, tezamen met de waterschapstabel. In de waterschapstabel worden de gemiddelde virusvrachten per waterschap per week gegeven.

Concept-afwegingskader(s) en ethische aspecten

In de bestuursovereenkomst staat dat het de wens van alle partijen is dat de infrastructuur van de NRS ingezet kan worden voor het monitoren van andere volksgezondheid gerelateerde parameters. Voor het maken van keuzes bij die uitbreiding is een conceptafwegingskader opgesteld. Dit kader is er om alle pilots (zowel bestaande als nieuwe) te gaan beoordelen.

In dit afwegingskader wordt voorzien dat er een "Toetsingscommissie data en monsters" komt, met leden uit de verschillende partijen, die een advies per vraag opstellen.

Het conceptkader bestaat uit 3 verschillende situaties: 1) verzoek om data 2) verzoek om gebruik van bestaande monsters en 3) verzoek om nieuwe monsters, samenwerkingen en/of opdrachten. Voor alle drie de situaties wordt aangegeven wat de huidige wetgeving (o.a. wet open overheid en AVG) voorschrijft en worden selectievragen gegeven, die de toetsingscommissie en/of de aanvrager meeneemt in hun toets en advies. Deze omvatten o.a. vragen over ethiek, herleidbaarheid, eigendomsrecht, integriteit, handelingsperspectief, geschiktheid van de monsters, prioritering, juiste instrument voor doel, communicatie, potentiële effecten op geloofwaardigheid van de overheid, enz.

Het concept-afwegingskader is in de stuurgroep van de NRS (15 november jl.) besproken en wordt ook besproken in de CWE van feb 2023. Daar wordt ook gevraagd of uw waterschap wil deelnemen aan deze beoordelingscommissie.

Pilots

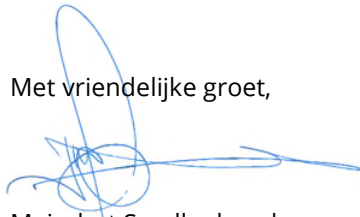
De drie partijen VWS, RIVM en de (Unie van) Waterschappen onderzoeken momenteel welke andere parameters (verbreding) interessant zijn om op te nemen in de Nationale Rioolwatersurveillance. Hiervoor worden pilots uitgevoerd met mogelijk interessante parameters. In de afgelopen periode zijn hiervoor pilots gestart op o.a. influenza, appenpokken, polio en wordt er nagedacht over drugs, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en straling.

Deze pilots dienen verschillende doelen: kijken of deze manier van surveillance een meerwaarde heeft t.o.v. andere monitoringssystemen; leren hoe met verschillende partijen samen te werken, leren of de huidige manier van monstereen, analyseren en opslaan de juiste is voor nieuwe parameters; enz.

Er wordt al jaren antibioticaresistentie gemeten door het RIVM in een aantal rwzi's in Nederland in opdracht van VWS en in samenwerking met alle waterschappen. Momenteel wordt hiervoor niet meer extra bemonsterd, maar de monsters van de NRS gebruikt.

Ik zou willen afsluiten door u nogmaals van harte te danken voor geleverde en toekomstige inspanningen. We leveren hiermee als sector een wezenlijke bijdrage om het coronavirus onder controle te krijgen en houden. We mogen trots zijn op onze RWZI's, die in jaren niet zo goed in het nieuws zijn geweest. Onze RWZI's zijn goud waard.

Met vriendelijke groet,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur